

Varsleren

Den svenske legen Peter Rost satset karrieren som visepresident i Pfizer for å avsløre en ukultur av løgner, kriminalitet og politisk korrupsjon i den internasjonale legemiddelindustrien. Veksthormonet Genotropin selges ulovlig som foryngelsesmiddel, og det amerikanske markedet er manipulert av bransjen, mener han.

Peter Rost er kalt legemiddelindustriens største fiende. Som visepresident i Pfizer har han vitnet i den amerikanske kongressen om hvordan bransjen bløffer for å stoppe import av billigere medisiner fra Canada og Europa. Identiske legemidler er i USA mellom 30 og 70 prosent dyrere.

Legemiddelbransjens største fiende er imidlertid bransjen selv, mener Peter Rost. De tre siste årene har han arbeidet målrettet for å avsløre det han beskriver som en råttene ukultur av usynlige strukturer som strekker seg gjennom selskapene, over landegrensene og helt til topps i ledelsene. Peter Rosts jakt på sannhet begynte imidlertid lenge før han kom til Pfizer. På nittitallet satte han, som Norden-sjef i legemiddelfirmaet Wyeth, søkelyset på uregelmessigheter og svarte lønnsutbetalinger. Han ble omplassert, og saken sluttet med intern oppvask, anmeldelse og forlik.

Karrieren fortsatte imidlertid, da Peter Rost samtidig er en dyktig leder og organisator. Han er oppvokst og utdannet lege i Sverige, men har siden 1987 bodd i USA, bortsett fra mellomspillet i Wyeth. I dag har han både svensk og amerikansk statsborgerskap.

Illegalt marked

Toppen av det nåværende isfjellet dukket opp da Peter Rost ble ansatt i det da svenske legemiddelfirmaet Pharmacia i 2001. Han overtok blant annet ansvaret for den internasjonale markedsføringen av medisinen Genotropin, og

– Det er en bløff at amerikanere ikke kan håndtere import av billigere legemidler når resten av den opplyste verden klarer slikt, sa Pfizers tidligere viseadministrerende direktør Peter Rost til den amerikanske kongressen og henviste til det nordiske markedet. Foto: Rebecca d'Angelo.

oppdaget at en stor del av inntektene fra det amerikanske markedet stammet fra ulovlig salg.

Genotropin er et veksthormon for barn og kortvokste voksne. Legemiddelet er meget dyrt og markedet stort, med over seks milliarder kroner i årlig omsetning da Peter Rost tok over. Han oppdaget imidlertid at Genotropin også ble solgt illegalt, for å hemme menneskers naturlige aldringsprosess. Et slikt bruksområde var medisinen ikke godkjent for. Han fant en komplett oppbygget organisasjon med et nettverk av leger, markedsføring og internutdanning. Genotropin ble misbrukt på flere nasjonale markeder, med konsernledelsens viten. Peter Rost satte derfor i gang en intern utredning.

Opptretr fiendtlig

Da Pfizer kjøpte Pharmacia i 2003, tok de over gevinstmaskinen Genotropin.

Samtidig arvet de Peter Rost og hans nesevise spørsmål. Han satt nå i toppledelsen for verdens største legemiddelselskap, med tittelen *Vice President, Marketing, Endocrine Care* på visittkortet, og ble om mulig enda mer provosert av at de nye eierne forsøkte å legge lokk på saken.

– Alternativet var å delta i konspirasjonen, men for meg var ikke det et reelt alternativ. En toppsjef i et stort selskap må ta ansvar for sin virksomhet på rett måte, sier Peter Rost. I ett og et halvt år forsøkte han å rydde opp internt, uten bruk av massemedier og myndigheter. Pfizer har 115 000 medarbeidere i mer enn 150 land, og det er ikke gjort i en håndvending å få oversikt over detaljert bokføring og lokale organisasjonsstrukturer. Han hadde også funnet ut at man i USA kan få mange års fengsel for illegal markedsføring av **veksthormoner**, og hvis man som ansatt ikke

anmelder det man kjenner til av ulovligheter. Samtidig ble meldingene fra resten av konsernledelsen og deres advokater tydeligere.

– Til slutt opplevde jeg dem som meget fiendtlige, og jeg kunne ikke være sikker på at de skulle opptre korrekt, sier Peter Rost. Han kontaktet det amerikanske justisdepartementet, og startet samtidig en offentlig debatt om det han kalte «bløffen rundt importforbudet». Det var i den forbindelse han i 2004 ble invitert til å tale til kongressen.

Profiterer på fattige

Peter Rost legger vekt på at han som lege fremdeles har en grunnleggende positiv innstilling til legemiddelindustrien og dens produkter. Han drives ikke av farmakofobi, og på amerikansk manér har han også vært nødt til å forsikre sine lyttere om at han er «en god kapitalist, og tilhenger av et fritt marked».

– Jeg kan derimot ikke gå med på et system som profiterer på de fattigste. Amerikanske priser er ikke like høye for alle, og de uten forsikring betaler mest og setter seg i størst gjeld. Slikt er uetisk, sier Peter Rost. I sin bok «The Whistleblower, Confessions of a Healthcare Hitman», beskriver han legemiddelsbransjen som en gigantisk gevinstmaskin, som skyr få midler for å øke inntjeningen. Peter Rost mener at det finnes strukturer som uten tvil kan sidestilles med annen organisert kriminalitet. Det er i følge Peter Rost snakk om en råttan systemkultur som holdes ved liv ved hjelp av behovet for egen vinning og fantasifulle bonuser og faktureringer.

– De fleste av Pfizers sjefer ser ikke dette, og langt mindre de som jobber med begrensede arbeidsoppgaver. Du må langt opp i hierarkiet før du må begynne å ta stilling til om du vil snu ryggen til dette eller ikke, sier han.

Utrøst og mobbet

Peter Rost beskriver hvordan selskapet spionerte på ham ved hjelp av privatdetektiver, og forsøkte å grave frem følsom informasjon som kunne brukes

mot ham. Alle telefonsamtaler til og fra hans kontor ble kontrollert av en hemmelig sluse, og all elektronisk post ble lest. Pfizer hadde arvet en sentralt plassert og farlig insider som måtte fryses ut. I begynnelsen av 2004 satt Peter Rost fremdeles som formell sjef over en stor avdeling i Pharmacias gamle amerikanske hovedkontor i New Jersey. Han bor fremdeles utenfor New York med sin kone og to sønner. Pfizer kunne imidlertid ikke sparke ham uten å havne i klammeri med loven, så konsernledelsen valgte istedenfor å fjerne hele hans nettverk. Medarbeiderne ble flyttet eller sparket, og til slutt var hele huset tomt bortsett fra Peter Rost og hans personlige sekretær.

Han fant situasjonen absurd, men bestemte seg for å tyne sin ansettelse så langt han kunne. Da arbeidsoppgavene smuldret bort, begynte han å fylle dagene med sin nye misjon; å avsløre legemiddelindustriens metoder.

– Og jeg fikk mye støtte. Bransjen er tross alt også full av dyktige og ærlige mennesker, sier han.

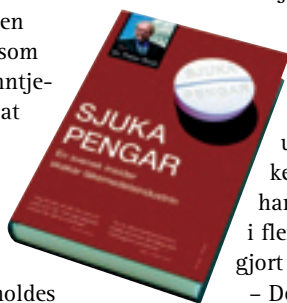
Pfizer klarte til slutt å sparke Peter Rost i desember 2005, men han driver fremdeles flere rettsprosesser mot sin tidligere arbeidsgiver. Samtidig er han blitt en aktiv samfunnsdebattør med unik bransjekunnskap. Generelt er

legemiddelindustrien en stresset bransje, mener han. Patentene på flere av stoffene holder på å gå ut, og forskningen har sakte etter. Denne utviklingen har konsernledelsene selv sett i flere år, men uten at man har gjort noe med det.

– Derfor tar selskapene større og større risiko. Man «pusher» produktene hardere og hardere, og er også villig til å utkjempe rene kriger for å knuse sine motstandere, sier Peter Rost.

Morten Valestrand

Bok og blogg: Peter Rosts bok The Whistleblower, Confessions of a Healthcare Hitman kan kjøpes på Amazon.com. Svensk oversettelse: Sjuka pengar, Pagina förlags AB 2007. Peter Rosts hjemmeside og blogg har adresse <http://peterrost.blogspot.com>.

Har du ny adresse?

Nå kan du selv rette på nettet.

Logg deg inn på

www.tannlegeforeningen.no

– Min side – Min profil